

Pohled do expozice kaple sv. Kříže
© Správa Pražského hradu, foto: Jan Gloc, 2011
View to the exhibition of the Chapel of the Holy Cross
© Prague Castle Administration, photo: Jan Gloc, 2011

Kaple sv. Kříže The Chapel of the Holy Cross

POŘADATELÉ / ORGANIZERS

Správa Pražského hradu
Prague Castle Administration

Metropolitní kapitula u sv. Víta v Praze
Metropolitan Chapter of St. Vitus Cathedral in Prague

Záštitu nad expozicí převzali prezident České republiky a pražský arcibiskup Dominik Duka.

This permanent exhibition is held under the auspices of the President of the Czech Republic and Dominik Duka, Archbishop of Prague.

VSTUPNÉ / ADMISSION

Plné / Full	250 CZK
Snížené / Reduced	125 CZK
Rodinné / Family	500 CZK
Základní školy / Elementary schools	150 CZK

OTEVŘENO DENNĚ / OPEN DAILY

1. 4. – 31. 10.: 10 – 18 hodin / 10 am to 6 pm
1. 11. – 31. 3.: 10 – 17 hodin / 10 am to 5 pm

INFORMACE / INFORMATION

Tel.: 224 372 432, www.hrad.cz

K výstavě vyšla doprovodná publikace
SVATOVÍTSKÝ POKLAD.
K zakoupení na pokladně výstavy
nebo na publikace@hrad.cz.

**Výstava Svatovítský poklad je také součástí návštěvnického okruhu C Pražského hradu.
The Treasury of St. Vitus Cathedral is also a part of the Circuit C of the Prague Castle.**

© Správa Pražského hradu, foto: Jan Gloc
© Prague Castle Administration, photo: Jan Gloc

Správa Pražského hradu si vyhrazuje právo na uzavření návštěvnických objektů či celého areálu Pražského hradu z provozních, technických či státně-reprezentačních důvodů.
Prague Castle Administration reserves the right to close historical buildings of Prague Castle or the whole Castle area due to operational, technical or state-ceremonial reasons.

Pořadatelé / Organizers

Partneři / Partners

Svatovítský poklad Stálá expozice

The Treasury of St. Vitus Cathedral
Permanent Exhibition

Pražský hrad, kaple sv. Kříže
Prague Castle, The Chapel of the Holy Cross

Svatovítský poklad

Svatovítský poklad, největší chrámový poklad v českých zemích a jeden z největších v Evropě, vznikl při kostele sv. Víta na pražském hradě už od raného středověku. K nejstarším získaným ostatkům patřil ostatek paže sv. Víta, který v roce 929 obdržel kníže Václav od saského vévody Jindřicha I. Pro uložení ostatku vybudoval Václav rotundu, v jejíž apsidě byl později, již jako uctíváný světec, pohřben. Dalšími důležitými milníky pro vznikající chrámový poklad bylo zřízení pražského biskupství v roce 973 a povýšení Václavovy Svatovítské rotundy na metropolitní kostel roku 1344. Ve druhé polovině 14. století se chrámový poklad rychle rozrůstal o ostatky světců a mučedníků, které kostelu daroval Karel IV. Přední zlatníci a stříbřníci pro nabyté ostatky vyráběli drahocenné schránky, které relikviím skýtaly ochranu a umožňovaly manipulaci s nimi při církevních obřadech i významných dynastických příležitostech. Nebylo neobvyklé, že schránky byly vyměňovány, ať už z důvodů poškození, změny dobového vkusu či liturgických potřeb.

Svatovítský poklad utrpěl velké ztráty za husitských bouří i v dalších obdobích společenského neklidu či ekonomického nedostatku. Přesto se při pražské katedrále dochovala kolekce pozoruhodná svým rozsahem. Mezi předměty zhotovenými v době panování Karla IV. (1346–1378) vyniká zlatý relikviářový kříž, nazývaný též korunovační, dále kříž s ostatkem Kristovy bederní roušky, relikviář sv. Kateřiny či relikviář s parléřovským znakem. Tvarově a materiálově zdánlivě prostá díla, jako je například křížštalový procesní kříž nebo relikviář na ubrus z Poslední večeře Páně, jsou ve skutečnosti brilantní brusičské práce z křížštalů, vyrobené nejspíše v Benátkách. Za Vladislava Jagellonského se poklad rozšířil o relikviářové busty sv. Víta, Václava a Vojtěcha, hlavních patronů katedrály. Kromě kultu těchto ochránců Země české expozice připomíná také kult sv. Ludmily, který byl rozvíjen v benediktinském klášteře při bazilice sv. Jiří.

Doba baroka je představena například diamantovou monstrancí věnovanou Janem Ignácem Dominikem Putzem, nebo berlou pražského arcibiskupa Františka Ferdinanda Khünburga. Nechybí ukázky zlatnictví 19. století (monstrance francouzského krále Karla X.) i století dvacátého (relikviář sv. Václava podle návrhu architekta Josefa Fanty). Výstava dále zahrnuje deskové obrazy, z nichž nejvýznamnější jsou veraikony, obrazy pravé tváře Kristovy, které byly uctívány podobně jako relikvie. Nechybí nejvýznamnější příklady historických textilií, jež byly součástí Svatovítského pokladu od nejstaršího období. K nejcennějším patří praporek sv. Jiří nebo paramenta spojovaná s osobou sv. Václava a sv. Vojtěcha. Vrcholnou textilní prací je secesní kasule podle návrhu Josefa Fanty.

Expozice provede návštěvníka nejvýznamnějšími etapami rozhojování Svatovítského pokladu a představí jeho bohatství nejen žánrově a materiálově, ale především duchovní. K relikviím uloženým v nádherných a drahých schránkách se upínaly naděje a úcta generací našich předků. Jako místo pro vystavení Svatovítského pokladu byla zvolena bývalá dvorní kaple sv. Kříže na druhém nádvoří Pražského hradu, postavená v polovině 18. století a o sto let později přestavěná posledním korunovaným českým králem Ferdinandem V. Bohatě zdobený interiér kaple byl v rámci příprav expozice kompletně restaurován a vybaven potřebnou bezpečností a klimatizační technikou.

Monstrance, zv. Diamantová,
Praha 1708

Monstrance, so-called Diamond Monstrance,
Prague, 1708

The Treasury of St. Vitus Cathedral

The largest church treasury in the Czech lands and one of the most extensive in Europe, the Treasury of St. Vitus Cathedral traces its beginnings back to the early Middle Ages. One of the oldest items in its inventory is a relic of the arm of Saint Vitus, acquired by Prince Wenceslas in 929 from Henry I, Duke of Saxony. To preserve this holy relic, Wenceslas erected a rotunda with an apse in which he himself was later buried, when he had become a venerated patron saint. The establishment of the Bishopric of Prague in 973 and the elevation of the Romanesque Rotunda of St. Vitus, founded by Wenceslas, to the status of a metropolitan church in 1344 marked further important milestones in the gradual constitution of the church treasury. During the second half of the 14th century, it was significantly enlarged through acquisitions of relics of saints and martyrs, donated to the church by King Charles IV. Accomplished goldsmiths and silversmiths fashioned precious vessels in which the holy remains were kept, allowing their manipulation during liturgical celebrations and important dynastic occasions. It was not unusual for the containers to be replaced, whether for reasons of damage, changes in period taste or liturgical needs.

The Treasury of St. Vitus Cathedral suffered major losses during the Hussite wars and in subsequent periods of social tumult and economic shortages. Even so, Prague's St. Vitus Cathedral still boasts a collection of precious artifacts that is truly admirable in its extent. Among the finest masterpieces produced during the era of Charles IV (1346–1378) is a gold reliquary – or coronation – cross, as well as a cross with a fragment of Christ's loincloth, the reliquary of St. Catherine and a reliquary featuring an emblem of the Peter Parler family. While some objects appear quite simple in form and material – such as a processional crystal cross and a reliquary for storing the tablecloth from the Last Supper – they are, in fact, brilliant creations carved in crystal, most probably of Venetian provenance, that attest to the artisans' exquisite workmanship. Under the reign of King Ladislaus II Jagiellon, the treasury's inventory was further expanded to include the reliquary busts of SS. Vitus, Wenceslas and Adalbert, the cathedral's principal patron saints. Besides the cult of these protectors of the Kingdom of Bohemia, the exhibition also explores the cult of St. Ludmila, disseminated by the Benedictine convent attached to St. George's Basilica at Prague Castle.

The Baroque era is represented by a diamond-studded monstrance donated by Johann Ignatius Dominic Putz and a crosier used by Franz Ferdinand von Kuenburg, Archbishop of Prague. There are examples of the goldsmiths' art dating from the 19th century (a monstrance of Charles X, King of France) and the 20th century (the reliquary of St. Wenceslas executed after a design by the architect Josef Fanta). Furthermore, the exhibition features panel paintings, with Veraicons being the most outstanding among them. Believed to be impressed images of Christ's true appearance, they were venerated in a similar way sacred relics were. Among other invaluable exhibits are historical textiles that have formed part of the Treasury of St. Vitus Cathedral from its earliest period. Other precious fabrics on display are the standard of Saint George and ecclesiastical vestments (paramenta) associated with SS. Wenceslas and Adalbert. An Art Nouveau chasuble modelled on Fanta's design is a textile work of supreme craftsmanship.

The exhibition will guide visitors through the most prominent phases during which the Treasury's extensive collection was amassed, introducing not only its rich array of genres and materials, but above all its spiritual wealth. Many generations of our ancestors venerated and placed their hopes on the relics stored in the precious, sumptuously embellished receptacles. Erected in the mid-18th century and remodelled a century later by the last monarch crowned as King of Bohemia, Ferdinand V, the Chapel of the Holy Cross in Prague Castle's second courtyard has been selected as the location where the Treasury of St. Vitus Cathedral will be on public display. During the exhibition's preparatory work, the chapel's lavishly decorated interior was completely renovated and equipped with the necessary security technology and air-conditioning system.